

Skromný velký muž v pozadí

Ve věku 83 let v pondělí zemřel **Karel Dyba, přední ekonom, pedagog i politik** v období ekonomické transformace 90. let.

IVANA PEČINKOVÁ

Jsem Karel, to stačí, zaznělo na zmatený dotaz autor-ky této vzpomínky, zda má Karla Dybu při rozho-vo-ru oslovovat Vaše Excelence, pane velvyslance či pane profesore. Bylo to během jeho pracovního angažmá velvyslance České republiky u OECD. A nešlo jen o pobídku k tykání. Byl to v dané chvíli také výraz obrovské skromnosti a pokory.

Odhod ekonom, člena týmu ekonomické transformace kolem Václava Klause, ministra několika polistopadových vlád, velvyslance a také mnohaletého vysokoškolského pedagoga a člena řady nejpřednějších think tanků zaplavil veřejný prostor řadou zahrnujících kondolencí a vzpomínek. „Ano, je jich opravdu mnoho. Krásných, srdečných, smutných i povzbuzujících. Jsme za ně s rodinou moc vděční,“ řekla LN manželka Blanka.

V centru odbojových ekonomů

Branou do světa ekonomů – centra odpárců komunistického režimu a pozdějších transformačních ekonomů – byl jeho nástup do Ekonomického ústavu CSAV v roce 1972. Touto institucí, stejně jako podobně odbojovým Prognostickým ústavem, kam se Karel Dyba přesunul v roce 1984, prošlo mnoho polistopadových členů vlád i pozdějších ekonomických es.

Mnoho z nich i dnes hovoří o tom, že je Dyba vychoval a nalajnoval jejich pozdější kariéry. „Nasměroval mě, kam a kudy mám vést mou disertační práci, a vedl všechny mě rané vědecké práce, kterými jsem tenkrát získal pozornost na domácí půdě i v zahraničí. A psali jsme spolu odborné texty,“ vzpomíná s vděčností vicepremiér první polistopadové federální vlády a několikrát ministr vlád dalších Vladimír Dlouhý. „Byl jsem tak za komunismu třeba na kongresu ekonomů v Bostonu,“ dodává.

Pozici takzvaného pomůdce u Dyby zastával na konci 80. let i Miroslav Singer. „Byl strašně fajn, chytrý, vtipný, decentní. A v knihovně za sklem měl plakáty polské Solidarity, za to by se z VŠE vyhazovalo,“ vzpomínal pozdější guvernér CNB v seriálu LN Budovatelé kapitalismu.

Karel Dyba (na historickém snímku na jednání jedné z polistopadových vlád vlevo) byl třikrát ministrem, ale nikdy se nenechal strhnout k tomu, aby své vlastní osobě dával jakoukoliv důležitost. „Byl v týmu Václava Klause (uprostřed) nejvíce upozaděný. Z vlastního rozhodnutí, ze skromnosti,“ řekl LN pamětník, který si přál zůstat v anonymitě. „Klause respektoval, ale zároveň měl k němu shovívavý vztah. Jako k mladšímu úspěšnějšímu bratrovi.“ FOTO 2x MAFRA - MICHAL RŮŽIČKA, DAN MATERNA

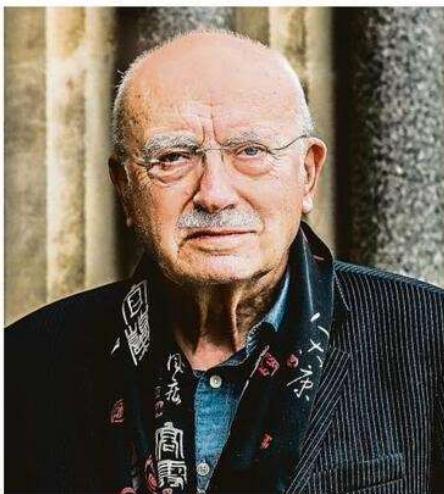
Dybovou školou prošli i pozdější viceguvernér České národní banky Pavel Kysilka, ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek, hlavní ekonom ČSOB Martin Kupka a mnoho dalších.

„Odešel také člověk, který opravdu miloval učení a výuku. Jako jeden z mála z generace transformačních ekonomů se opravdu věnoval mladým lidem. V každé generaci významných porevolučních ekonomů nalezneme jeho bývalé studenty. Karel

Dyba je nejen vzdělával a ekonomicky vedl, ale

také jim otevíral mnohé příležitosti pro uplatnění,“ shrnula pro LN ekonomka Hana Lipovská.

Po Listopadu byl třikrát ministrem. „Nezabýval se maličkostmi, soustředil se na strategii. Měl svůj názor, jak na odbornou problematiku, tak i na řízení rezortu, který uměl zformulovat, vysvětlit a stát si za ním. I když jsem s jeho názory mnohdy nesouhlasil, tohle se mi na něm líbilo,“ řekl LN pod podmínkou anonymity jeden z nekdějších blízkých Dybových podřízených na ministerstvu hospodářství. „Vytvořil si kompaktní profesionální tým, který dělal klíčové věci, aniž by byly potřeba služby desítek poradců, jako je to dnes. I svá vystoupení v Davosu nebo jinde si psal sám, v angličtině i němčině,“ dodal. V zahraničí byl velmi uznávaným ekonomem.

V oficiálních vládních funkcích skončil v roce 2012 po vypršení mandátu velvyslance při OECD. I nadále ale učil na VŠE a zůstal velmi aktivní. „Ivano, kdysi jsme se bavili o tomhle, našel jsem k tomu zajímavý článek, koukní na to,“ volával autorce tohoto nekrolou. Měl stále velmi přesnou paměť i na detaily. S pre-

cizností, s jakou psal své odborné eseje či překládal složitá díla zahraničních ekonomů, například profesorské veličiny z Německa Hannse Wernera Sinna, který se stal rodinným přítelem Dybových.

Také vykrýval bílá místa v dějinách ekonomické transformace i prvních polistopadových let.

A nikdy se nenechal strhnout k tomu, aby své vlastní osobě dával jakoukoliv důležitost. „Byl v týmu Václava Klause nejvíce upozaděný. Z vlastního rozhodnutí, ze skromnosti,“ řekl LN další zdroj, který si přál zůstat v anonymitě. Dyba byl přitom jedním ze tří či čtyř nejbližších spolupracovníků, kteří se nebáli Klausovi postavit. „Klause respektoval, ale zároveň měl k němu shovívavý vztah. Jako k mladšímu úspěšnějšímu bratrovi,“ dodal pamětník.

Fanoušek Sparty i Sina-try

„Na VŠE už nestihl odučit celý jarní semestr. Ale stále sledoval veškeré ekonomické dění a chystal se psát velkou esej. Ne o sobě, ale plánoval reflexi vývoje ekonomiky od listopadu po dnešek. Na to už nedošlo,“ podotýká Blanka Dybová.

Karel Dyba ale nebyl jen ekonom, politik a pedagog. „Byl velký fan-đa sportu. Od mládí až do nedávna hrával tenis. Na tenise jsme se ostatně seznámili. A jeho srdeční záležitostí byla Sparta, jazz, chodil na jazzové koncerty i do malých scén a doma si pouštěl Glenu Millera a Franka Sinatru. A při oslavách měl rád moravské písně, speciálně ty, v nichž vystupoval Prostějov, kde se narodil,“ vzpomíná jeho manželka.

Millerův či Sinatruv hlas doprovází Karla Dybu i na jeho poslední cestě.